

Szerkesztőségi iroda:
Rimaszombat, Losonezi-utca 24 sz. a. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:
R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyiltér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:
Egy négy hasábos petítor térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:
Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. — Az előfizetéseket legzélszerűbben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Saját erőnkől.

Ha elgondoljuk és ismerjük azon kívánatokat, melyeket a modern élet társadalmi és gazdasági tekintetben minden ponton támaszt s ha összevetjük erőinket, elmaradott állapotainkat azon helyzettel, hol állanunk kellene: nem esoda, ha szívünk elszorul s a lét és nem lét kérdése fölött tűnődve, pessimismus fog el bennünket.

Volt idő, midőn a nemzet műveltségre és gazdagságra csak azért vágyott, mert szépnek és kívánatosnak tartotta egy sorban állani a nagy európai nemzetekkel. Ma már érezzük mindannyián, hogy a szükség kényszerít az erélyesebb munkára, a nemzeti élet minden terén, a magasabb műveltségre, mert e nélkül nem csak eddigi posíciókat megtartani nem leszünk képesek, hanem élelmesebb versenytársak kiragadják még a betevő falatot is előlünk.

Élénk öröm fog el, látva a megyében fölébredni kezdő társadalmi élet egyes jelenségeit a jobb jövő esirait s az érdeklődést, melynek a régi közöny helyt ad. — A gazdasági-, tüzoltó-egyletek alakulása, a háziipar emelésére irányuló tevékenység, művelődési kiállítás rendezése, megyénk kincseinek a kárpát-egylet segítségével való ismertetése, föltárása, mind egy-egy tétele ez örvendetes lajstromnak.

Alig kell mondani, hogy a mozgalom még nem érte el a fokot, melyen állania kell, hogy még fejlődés képes s még igen sok feladat vár megoldásra. Még nem vagyunk odáig, hogy minden téren ki volnának mutatva a feladatok, annál kevésbé értük el azt, hogy rendelkezni a szükséges erővel.

A haladás első föltétele a megyei társadalom szervezése, az eddig annyira nélkülözött társadalmi középpont megteremtése. Erre azt hiszem, ma már meg van a lehetőség. Szükség van megyei közvéleményre, mely ne csupán tisztában legyen a mi? és miként? iránt, hanem ki is jelölje mindenkinek saját helyét a nemes versenyben és munkában, mely a megye haladását tűzve zászlajára végelemzésben minden egyesnek érdekeit elősegíti. Ha e munkának meg lesz azon eredménye, hogy átviszi

a közéletbe Rousseau elvét, mely szerint „legyen bár ifju, férfi vagy agg, gazember minden semmittevő!“ sok lesz megnyerve, új erővel új virágzást lehet majd teremteni ott is, — hol „ázsiai állapotok“ uralkodnak még ma.

A másik elv legyen, hogy a mit csak lehet tegyünk meg önmagunk, ne várjuk az idegen segínyt és támogatást, hiszen ki áll közelebb hozzánk mint önmagunk? mely eredmény beesebb annál mit verejtékes munkával szereztünk? Az a forint, a melyet becsülettel kiérdemeltünk, erkölcsi és közgazdasági szempontból százszor annyit ér, mint a melyet a jó szerenese munka nélkül dobott öltünkbe. Ez elv a haladásnak és tartós jólétnek gyökere s ha ez meg lesz valósítva, nem kell idegen támogatásra várnunk, s ha indulunk és okulunk is az idegen példán, nem fogunk oly botlásokat elkövetni, hogy megyei speciális viszonyaink tekintetbe vétele nélkül törekedjünk elfogadni abba be nem illő célokat. Akkor meg lesz az önállóság és a mi ettől elválaszthatatlan, a férfiaság minden eselekvésünkben. Ma jó részben megfordítva van, és sok esetben hiányzik az eredetiségnek még jellege is.

Ez az állapot nem csak azért helytelen, mert kevésbé fölemelő, hanem azért is, mert kockáztatja az egész fejlődésnek s az egyesek buzgó törekvéseinek sikerét. — A tárgy elég érdemes arra, hogy róla gondolkodjunk, a czél elég szép, hogy érte felhevüljünk.

A gömörmezei gazdasági kiállítás.

Az egészséget méltán tartjuk az élet legfőbb javának. De mert hatása általános, becsét megítélni, értékét meghatározni csak akkor tudjuk: ha gondatlanságunk vagy valami véletlen következtében elvesztettük.

Évéken át így voltunk a „Gömörmezei gazdasági egylet“-tel. Megszületett egyesek lelkesedése, ügybuzgalma következtében, — de a nagyszerű hivatást, mi az élén állókat lelkesítette, — átérteni, átérzni nem tudtuk; — s midőn a közöny erejét elszibbasztotta, működését megakasztotta, — s lát-

tuk a mélységet, melyet áthidalt és éreztük a veszteséget, mit pangása okozott: kezdtünk komolyan gondolkozni azon czél felől, melyet maga elé tűzött, s beható tanulmányozás után beláttuk, hogy erre meggyénknek nélkülözhetlen szüksége van.

Midőn gr. Széchényi István ez örökre emlékeztetés szavakat mondá: „Magyarország nem volt, de lesz“, látnoki lélekkel tekintett a jövőbe, s az elmondott szavak az ő ajkain biztos kezesességgel szölgáltak arra nézve, hogy a mit mondott nem üres áradozás, nem mulékony szójáték, de érv, szabály sőt törvény, mely tetteit vezérli, szabályozza. S midőn a jós igék elhangzottak ajkain, már akkor több, általa megpendített eszme nyert a gyakorlati téren alkalmazást, mert czélja volt, hogy Magyarország gazdaggá, a gazdagság által szabaddá, s a szabadság által boldoggá legyen.

E nagyszerű czél elérése volt szavainak és tetteinek rugója, e magasztos czél megközelítése czélja az új életre kelt „Gömörmezei gazdasági egyesület“-nek is. S hogy ennek tagjai megértették a nagy reformátort, — s hogy az ő nyomdokain haladni tudnak és akarnak, arról a f. hó 16—17-ik napjain tartott „Gazdasági kiállítás“ fényesen tanuszkodik. De egyszersmind az egylet bebizonyította életképességét is, mert az első, s így legnehezebb lépést meglepő eredménnyel ez alkalommal tette meg. Ezért ennek minden tagja, különösen pedig vezérférfiai fogadják a közönség nevében teljes ismerésünket!

a) Előzmények.

Már f. hó 15-én lágy tavaszi szellőtől ingó lobogók hirdették, hogy különben esendes városunkbaa valami meglepő, valami szokatlan van keletkezőben. Nagy idomitalan teherkocsik szállították egész nap a vasuti tárházból a különféle gazdasági gépeket, melyekben az emberi szellem — az anyagot és erőt czélszerűen alkalmazván — egy-egy remek-két mutatja be. Itt-ott déllezeg, ifju pástorok vezetik s hajtják a különféle tenyészállatoknak eddig sokak által nem látott példányait, melyeknek látása meg-meg állítja az utczákon hullámozó csoportokat, s egy-egy csudálatot kifejező hangot esal többnek ajkaira. Közben-közben hallatszik az utbaigazítók vezényszava: „a Zöldfa“ felé.

Itt még kedvesebb látvány várt a szemlélőre. A vendéglő bemehosult kapui zöld koszorúval bevonva, zászlókkal feldíszítve vártak az érkezőre. A tágas udvaron e czélra

T Á R C Z A.

Az új vendég.

Azt hiszik talán hogy a perzsa sah érkezik? Bár ha ő, a királyok királya érkezne is, nem volna nagy újdonság, körüljárta már ő 1873-ban Európát s meg is ajándékozta az orosz czárt, saját birodalmával, már t. i. Oroszországgal. Ha azon vendég, messze vidékről jött utazó, kinek érkezteről leszek bátor az olvasót értesíteni, nevét beakarná jegyezni az idegenek könyvébe, így írná be 1882. a.

Azt hiszem, lesznek érdeklődő olvasóim közül többen, kiknek nem elég még e név, hogy megtudják ki ő. Nos, egy új üstökös, olyan mint többi társai, melyek hajdan félelemmel töltötték el a világot, háboru, pestis s más közveszély okozóul s hirnökeül szereplvén, — még utjabban egy jótékony üstökös 1858-ban, a jó 1858-iki börtörmesztőjénél szerepelt, — bizony tavaly négyen nem igen tették meg kötelességüket, mert a tavalyi bor nem igen fogja a költők lantját dalra hangolni, legfeljebb a fűzfatenyészto poeták sippainak ad oly hangot, mely hasonlólóg vassa a fület, mint a tavalyi nectár a fogat.

Jobb helyzetben vannak már a csillagászok a refractor feltalálása óta, mint azelőtt, mert nem vetheti szemükre senki többé, mint azelőtt, hogy nem tudják megmondani, jön-e üstökös, most már jelzik egy-két hóval előre, hogy vendégünk lesz, bár megjelenése az üstökösnek még most is váratlan, azonban nem mindeniknek, mert több zárt pályájú üstökös pályavonala ki van már számítva, de legnagyobb részük pályája, hogy hol kezdődik s hol végződik, nem tudjuk, a végtelenségből jönnek s oda meennek vissza; utasok ők, kik meglátogatják a naprendszeret s eltávoznak tőlünk, hogy soha többé vissza ne térjenek, az ilyenek megjelenése váratlan.

Ilyen a jelenlegi is, ez év márczius 1-én Wells Bostonban, ott, hol a Lant csillagkép ölelkezik Herkulesse, egy kis ködszerű fénylő pontot vett észre, mely gyorsan változtatta helyét a környező napok iránt, s így felfedezte az

1882-ik év első üstökösét, ezt jelzi a fenti név, t. i. minden évben az üstökösök a.-val kezdve sorban kisbetűkkel jegyeztetnek.

Az üstökös folyvást nyer azóta fény erősségében, úgy, hogy most már hétszer oly fényes mint felfedeztetésekor volt, s még folyton fog erősödni, úgy, hogy május hó végén kilenczvenegyszer, június 6-án hatszázötvenegyszer, június 8-án ötezernyolczszázharmincegyszer lesz fényesebb.

A távesővön nézve, már meg van üstökös alakja, mellyel eleinte nem bírt, mert fényes elipszoidjánant tünt fel, söt szabad szemmel is látható lenne már, de a hó végén és a jövő elején holdvilágos estéink lesznek s akkor a hold fénye elhomályosítja a még gyenge fényű üstökösöt. — jövő hó végén a Cassiopeja csillagképben pompás látványt fog nyújtani, június 1-én lesz nap közelben aztán, ismét, a mely gyorsan jött és növekedett, oly gyorsan fog elhagyni és eltűnni eleinte a szabad szemelől, végre a távesők látmezejéről is; — miután a sárkány, hattyu, Cepheus, Cassiopeja és Gírafé részben vagy egészen sarkkövi csillag képek, azaz soha nem nyugszanak le s az üstökös meglehetősen fényerősségű lesz, részesülhetünk azon ritka látványban, hogy vendégünk nappali egünkön, a nappal együtt fog ragyogni, még pedig közel a naphoz, mert június 8 és 9-én csak két foknyira lesz tőle.

Nem lesz talán érdektelen egyet-mást elmondani az üstökösök természet- és vegytanából. Az üstökös oly ritka, hogy nemesak hosszu uszályán át, de legsűrűbb részén, magván át is minden sugártörés nélkül láthatók a legkisebb csillagok, magva mentül közelebb jó a naphoz, annál inkább háborog, borzalmas viharok székhelye hatalmas sugárkéveket lövel a nap felé, e sugarak aztán visszalökve a naptól ellenkező irányban hajtátnak s képzik az uszályt, mely mindig a nap, söt ellenkező irányban annak sugarai vonalán terjed, vannak kik az uszályt egyszerű fényjelenségnek tartják, de részemről inkább azok nézetét fogadom el, kik anyagnak lenni hiszik, mert a képződés folyamata a magvályudásai s a spectroscop inkább e nézetét támogatják. — Anyagát is ismerjük már mióta a színelemző készülék a világtestek vegytanába hatolt s mióta megszün-

tek a csillagok egyszerű nehézkező mechanikai testek lenni, a spectroscop életet öntött a néma fénylő világtestekbe, felragyognak azokban a vegytani elemek sajátos szírvány alkotó színei, leglényegesebb alkotó elemük a szénközeg, vagy szén-gáz, vagy sokszor mindkettő, így nem mások ők: mint az ég kőolajlámpái, vagy a menybölt ragyogó gyémántjai.

Ha majd felragyog szemük előtt új vendégünk: az üstökös, jusson eszükbe a mit most olvasnak szives olvasóim, s élvezhetőbb lesz a látvány, a tudomány világinál többet látunk, megérdemli ez az önzetlen természettudomány, hogy néhány perczet szenteljenek tanulmányozásnak, hiszen általa lett nagygyá és hatalmassá az ember, érdekekkel fog birni minden mi körülöttünk történik, mert a természet alkotása esodás, változatos és örök, míg minden más mulandó.

Ifj. Hegyessy Sándor.

Lombardstreet, az angol pénzpiacz leírása.

(Könyvismertetés.)

Dr. Bernáth István, földmívelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. miniszteriumi fogalmazó, városunk szülötte s lapunk munkatársa fordításából megjelent Bagehot Walter nemzetgazdának „Lombard-street az angol pénzpiacz leírása“ Budapestben, Weismann testvérek könyvnyomdájában. Azon növekedő fontosságnál fogva, melyet a pénzpiacz és pengzgdalkodás nemzetünkkel napról-napra nyer, mondja fordító előszavában, méltán lehet jogosultnak, söt szükségesnek kijelenteni azon törekvést, mely a pénzpiaczot szabályozó törvények kikutatására és megállapítására irányul.

Tekintsük akár jónak és kívánatosnak, akár pedig helytelennek és károsnak azon gyarapoló jelentőséget, melylyel a pénz, a közgazdaság söt politika és erkölcsi világrendszerünkben elfoglal: kétszegtelen, hogy róla helyesen és alaposan ítélni, vele banni s rossz hatásait mérsékelni csak akkor leszünk képesek, ha ismerjük azon törvényeket, melyek a pénzpiaczot s az idevágó összes gazdasági viszonyokat kormányozzák.

rögtönzött deszkaszínek alatt helyeztettek el a beérkezett gépek és állatok, — mindenik bejártatván a kiállító tulajdonosok neveivel. A mely tárgyakat az udvar be nem fogadhatott, azok a nagy állásban helyeztettek el.

b) A megnyitás.

Másnap (április 16.) kora reggeltől kezdve ezer-meg ezer főre menő nép hemzsegett az utcákon várva a megnyitást, mely 9 órára lett kitűzve. Ekkor jelentek meg a gömörmezei gazdasági egyesület jelenlévő tagjai élükön az egyesület derék elnökével Farkas Abrahámmal, ki a felkioszorozott erkélyen helyt foglalva, következő szavakkal nyitotta meg a kiállítást:

„Uraim! Porszemek alkotják a nagy világot, egyes emberek összesege a nemzeteket; elszigetelten kicsiny, tehetetlen annak minden tagja, nagy és erős pedig akkor lesz, ha közös céljai megvalósítására tömörül, ha öntudatos kötelességérzettel, összehordja az apró homokszemeket.

Igen, öntudatos, kötelességérzettel egy célra működő munkás emberek alkothatnak csak életképes, virágzó nemzetet, ha vállvetett munkával a közvagyonosodást, nemzeti jólétet megteremtik.

Földmivelő nép vagyunk, a földmivelés azon egyedüli és biztos alap, melyre úgy magunk, mint nemzetünk jólétét építenünk kell.

Sorakozunk e téren, s egymást megbíralva, megértve, segítve, hordjuk össze közvagyonosodásunk épületéhez, homokszemeinket.

Jól tudom, hogy midőn a mai napon ezt meg kísértük? oly szerény kezdetnél állunk, hol megállapodnunk nem szabad; de erős hitem, miszerint ez a jövő haladás garanciáinak életerős esirait bírja.

Üdvözlöm azért önöket gazdatársaim a közös munkánál, és kérem ne szűnjenek meg soha ápolni, fejleszteni „közvagyonosodásunk“ ügyét; ezt parancsolja saját s mindnyájunk érdeke, ezt az igazi hazafiság, hogy e földet magunknak s magyar földnek megtarthassuk.

Üdvözlöm minden itt megjelent úgybarátainkat s érdeklődőket, és a kiállítást — a „Gömörmezei gazdasági egyesület“ nevében — megnyitottnak nyilvánítom.

Lelkes éljenek követték az elnök szavait, melyeknek elhangzása után az egyesület tagjai szót szót szót az érdeklődő csoportoknak magyarázattal külön-külön az egyes gépek hasznát és előnyeit, addig a derék elnök magához intvén a vidékről szép számmal összegyűlt földmivészeket egész hévvel fogott a magyarázathoz, melyet a föld egyszerű népe esudálkozás-teljes tudvágygyal hallgatott.

c.) A banket.

D. u. 1 órakor a kaszinó termében gyűltek össze megyénk jelesbjei mintegy 150-en kedélyes társas ebédre. Az első toasztot Farkas Abrahám mondta br. Kemény Gábor miniszterért emelven poharát, ki elődeitől eltérőleg állatta azt, hogy Magyarországnak egyik életét forrása a földmivelés s ennek javításán hathatósan munkálkodik s így egy szebb, egy boldogabb jövőnek kiváló előharcosa. Utána Szabó György, Rimaszombat derék polgármestere emelt szót — éltetvén a gömörmezei gazdasági egyesület s annak lelkes elnökét. Bornemisza István Rimaszombat városért s előjáróit s a hercegi tisztért emelt poharát. Lőrinczy Endre a vendégeket, Bornemisza László, Huber Bertalan a megye gazdaközönségét, Liptay Pál az „Egyetértés“ külön tudósítóját a megye közönségét, Baksay István tanár a hazát éltették lelkes toasztokban.

d. A bizottság ítélete.

D. u. 4 órakor a bíráló bizottságok fogtak munkához. Pontos és lelkiismeretes megvizsgálás után következő ítélet lett kihirdetve:

I. Szarvasmarháknál.

A) Nyugoti faj: a) Bikák után első foku díjat nyertek: Draskóczy László és Szentmiklóssy Kálmán. második foku Szakall Ferenc és Szelezky Dénes, harmad foku Fáy Barnabás, negyedik foku Bata Sámuel. b) Fejőstehenek után: Első foku Draskóczy László, Szentmiklóssy Kálmán, Szentmiklóssy Sándor és Dávid Nándor, második foku Guha Viktor, harmad foku Bornemisza István és Márkus Adám. c) két éves üszők után: első foku jutal-

Azon tehető ellenvetésre nézve, hogy az angol pénzpiac viszonyai a mi állapotainktól teljesen elütnek, legyen szabad megjegyezni, hogy bár ez kétségtelen, mindamellát a világ leghatalmasabb pénzpiacának viszonyait tanulmányozni, nem csupán érdekes, hanem szükséges is annak, ki a többieket ismerni s róluk ítéletet alkotni kíván. S azonkívül az elütő részletek daczára is sok van abban általános érvényű, mit Bagehot az angol pénzpiacról mond s a mennyiben a Lombardstreet a legkifejtettebb pénzpiac: fejlődéséből utmutatást nyerhetünk a többiek fejlődésére nézve. A koronkint felmerülő válságok, ami ennek nyomában jár, a hitel megszűkülése, a rossz idők megvannak nálunk is ép úgy mint Angliában. És éppen azért azok, kik a gyakorlati életben mozogva érdeklődnek a mindennapi eseményeket előidéző okok iránt, megismerhetik belőle a kellő felvilágosítást és utasítást. E szempontból reánk, kik maig is egy ily válság romjai között élünk, kiváló fontossággal bír e mi.

A fordító eme megjegyzéseit magunkévá téve, mondhatjuk, hogy élvezettel olvastuk a magasabb tudományos elvek bevonása mellett kizárólag gyakorlati szellemben írt művet, melyet gazdasági irodalmunk s terminológiánk fejlettsége daczára is a törekvő fordító vonzó tiszta magyarságban élénkbe nyújtott. Midőn ezen munka sikerét és közhasznosságát konstatáljuk, ajánljuk ennek elolvasását mind azoknak, kik megyei pénzügyeink élén állva, hivatva vannak a pénzügyek okozta károktól a közönséget megmenteni, illetve ezen károkat lehetőleg apasztani. Eljárásukra oly utasítást nyernek e műben, minőt másutt hiába keresnénk.

Mutatványul közöljük a következő szemelvényt:

„A pénz értékének megállapítása.

Sokan azt hiszik, hogy az angol bank különös hatalommal bír a pénz értékének meghatározására. Látjuk, hogy időnkint változtatja a kamat minimumát, hogy a többi bank követve nyomát, e szerint számítojt le, megütődnek, miért van ez így? A közgazdák szerint „a pénz csak áru,“ miért határozzák tehát meg értékét ily különös módon s nem úgy mint más áruét?

mat nyert Szentmiklóssy Sándor. d) Borjúk után első foku jutalmat nyertek: Draskóczy L., Szentmiklóssy K., Szakall F., Dávid Nándor, Guha V. és Radvánszky Károly, a két első berni, a 3—6 hollandi fajok után, a második foku díjat Szentmiklóssy Sándornak ítelték oda.

B. Magyarfaj: a) Bikák után első foku díjat nyert: Borbély László. b) Fejőstehenek után első foku jutalomban részesült Borbély László 5 éves csákifajta tehene, míg Patay József 3 db arany jutalmat nyert. c) két éves üsző után Szöllösy István második foku jutalomban részesült. d) Borjúk után: Farkas Abrahám nyert arany oklevelet Imre György második, dr. Patzek Mór pedig harmad foku jutalomban részesült, míg Szőke István saját nevelési 6 ökre után 2 db arannyal jutalmaztatott.

II. Juhoknál.

a) Saját nevelésű középfinom fésűs gyapjával bíró juhok után. Első foku díjat nyert: Fáy Barnabás, második foku Farkas Abrahám, harmadik foku Bornemisza István és Samarjay János, negyedik foku Vályi Pál.

b) Inportált juhok után. Első foku díjban részesült: Okolicsányi Gáspár Ramboulette-fajkosa, második foku díjban: Szentiványi Miklós Ramboulette-fajkosa.

III. Sertések nál.

a) Apa állatok (kanok) után. Első foku díjban Szentiványi Árpád, második foku Vajda Ferdinand és Samarjay János, harmadik foku Dávid Nándor részesült.

b) Anya sertések, koczik után. Második foku díjban Szelezky Dienes, harmadik foku Szojka János, negyedik foku Madarassy Lőrincz.

c) A malacoknál: Szentiványi Árpád ezüst oklevéllel, Szelezky Dienes bronz-oklevéllel jutalmaztatott.

d) Hizott sertések után: Szeverényi János ezüst előmerő oklevelet, Szabó János bronz-oklevelet érdemelt ki.

Általában a sertéseknél meg kell jegyezni, miszerint ezek — a Lovassi, Dezsőfy, Szunyog fajokból — s ezek kereszteléséből a tenyésztők gondos kiválasztása által előállított elég nagy s hizékony megyei fajokból állottak.

IV. Gépek.

A nagyszámmal kiállított gazdasági gépek közül a bíráló-bizottság április 17-én megejtett vizsgálata folytán a díjazás következőleg mondatott ki:

Első osztályu arany oklevelet kapott:

1. Kühne Ede mosonyi gépgyáros bemutatott több rendbeli gépei közül: a) a 13 soros Hungaria Drill vetőgépe, b) Kézerőre szelelővel ellátott kukuricza-morzsolója; c) és Liliputi konkoly választójára.

2. Fehér Miklós külföldi s hazai gyárak pesti közvetítője: a) Fehér Hoher-főle francia rendszerű kítőnő osztályozó konkolyozója. b) III. számú kítőnő daráló-gépe. c) és amerikai szénagyűjtő-gereblyéjére.

Másodosztályu ezüst-oklevelet kapott: Umrath prágai gépgyáros: a) CDZ jegyű szeeszkavója, b) Bakker rendszerű szelelőrostájára.

Harmadikosztályu bronz-oklevéllel tüntette ki: Gutjahr és Müller pesti gépgyáros bemutatott Majer rendszerű szelelővel ellátott konkolyválasztóját.

Magyei gépkészítőink a megyei gazdasági gépár körül tanúsított szorgalmok elismerésül, bemutatott gépeikért következőleg díjaztattak:

1. Szojka János (Rimaszombatból) 6 db arannyal.

2. Miklóssy (Pelszöczből) 5 db arannyal.

3. Lukács (Radnótból) 4 db arannyal.

e) A bál.

16-án este fényárban uszott a Rózsa vendéglő nagy terme. 9 órakor a kormánypáleszt, mint bálánya Farkas Abrahámné ő nagysága vette kezébe, s a férfiak átengedték a munkatért a fiaknak és leányoknak, a midőn kezdetét vette egy bizalmas, feszelen multság, mely kiváló jókedvvel és ifjú tüzzel csaknem reggeli 6 óráig tartott. Bár e bál nem volt oly népes, mint a minőt várni lehetett, de a háziasszony annál nagyobb mérvben éreztethette nyájasságát a jelenlévőkkel. A jelen voltak közül följegyeztük: A bálányát és leányát, Marton Ruolfnét, Marton Lenkét és Matildot, Ladányi Józsefuét, br. Merod Jolánt, ifj. Hegyessy

A pénz értékét úgy mint más áruét a kínálat és kívánat állapítják meg, csakis az eljárásban van lényeges különbség. Más áruknál a nagykereskedők határozzák meg az árt, kik igyekeznek egymást leverni: mi lenyomja — igyekeznek azonban lehető sokat is kapni a vevőtől, mi emeli az árukat. Az alku dönt. — Kivételes eset oly árunál fordul elő, mely nagy értékingadozásnak van alávetve s ezt csekély fölösleg vagy hiány könnyen előidézi. — Ha a kereskedőnek holnap teljesítendő kötelezettségei vannak, találnia kell és találni is fog bármilyen pénzt. — Az egész kereskedő rendnek ezen sürgős szüksége emeli a remületben oly vadul, oly magasra a pénz értékét. Másrésztől, a mint mondják: a pénz könnyen lesz „lom,“ mihamar sok van belőle.

Az elfogadható biztosítékok száma korlátolt s könnyen nem is szaporítható, s ha a pénzüsszeg, mely befektetést keres, nagyobb, mint mennyi e papírokra kiadható, a pénz értéke azonnal leszáll. Azok, kik mások pénzét kezelik, kénytelenek ezt egészen vagy majdnem egészen felhasználni, mert sokat kell fizetniök egyik kézzel s ha sokat nem vesznek be a másikkal, megbuknak. Ha mások száz ezreit kamatoztatjuk, könnyen kiszámíthatjuk, hogyha ezeket bevertetjük, tönkre jutunk nyomban még akkor is, ha a fizetendő kamat nem magas.

A pénz értékének ingadozásai ennél fogva nagyobbak, mint a legtöbb más árunál. Néha kölcsön kell venni minden áron, máskor kölcsön adni s így szokik az ár fel és le.

Kik tehát vezérő bankok élén állanak, nem szabhatják meg az átlagos értéket, de igen az ettől való eltéréseket. Ha rosszul kormányoztatnak, a kamatláb egyszer rendkívül magas, máskor alacsony lesz. Ez először veszélyes izgatottságot, majd váratlan összeomlást szül. Ha azonban jól kormányoztatnak, a kamatláb nem épen fog eltérni az átlagosságtól, igen magasra emelkedni s nagyon alacsonyra leszállni nem fog.

A mennyire valami állandó lehet, állandó lesz a pénz értéke s ennek következtében a forgalom is állandósul, legalább a fő ok, mely koronkint megzavarja, el lesz hártva.

Sándornét, Süteő Istvánnét, Süteő Ilkát, Baksay Istvánnét, Süteő Mariskát, Bornemisza Lászlónét, Szontagh Melaniát, Szakall Boriskát, Szakall F. nét. Groó V. nét, Török nőt. Samarjay Jánosnét, Tasner Gézanét, Tasner Agatthát, Kubinyi Irént, dr. Szabó Samunét, Stolez Mártonnét, Raisz M. nét, Marikovszky Margitot, Löcherer Tamásnét, Löcherer Jankát, Lovász Dezsőnét stb. Sőt a karzatról is diszes közönség kísérte figyelemmel a kedélyes táncmulatságot. A bevétel mint halljuk, majd 300 frt, mely összeghez felülfizetésekkel járultak: Farkas Abrahámné 50 frt, Fáy Gyula 10 frt, Marko József 5 frt. Stolez Márton 1 frttal.

f. Visszapillantás.

Ha az, ki e gazdasági kiállítás egyes mozzanatait éber figyelemmel kísérte, egész lefolyására visszatekint, lehetetlenég arról meg nem győződnie, hogy örvendetesen haladunk a közös jólét felé, s ki ezen cél eléréséhez szóval és tettel, tehetsége szerint járul, a legszentebb honfiúi kötelességét teljesíti. S ha monumentum nem fogja is hirdetni nevét, de boldogítja s batorítja azon tudat, hogy a magyar állam jövő nagyságához ő is hordta a parányokat, s a gömörmezei gazdasági egyesület, a kiállításon részt vevőknek s Rimaszombat városának méltó elismerésül szolgálhatnak azon szavak, melyeket e sorok írójához egyik szomszédmezei nagybirtokos intézett: „Barátom! ha halanám, hogy ti mit csináltok itt a közügy érdekében, — nem hinném; ha olvsnám, a képzelet játékának tartanám; látva pedig színről-színre, — önként ezen szavak forranak ajkaimra: Bár minden megyében ily férfiak lennének, akkor napok alatt évekké lehetnének előre! Szolgáljanak ez egyszerű, de szívből jövő szavak jutalmul a multért és buzdításul a jövőre azoknak, kik szóval és tettel közreműködtek!

A gazdasági kiállítás után.

„Mindennek alapja a föld. — a magyar ember szereti földjét, — ki pedig szereti földjét, szereti hazáját!“

Ezen szavakkal kezdte egy volt kedves tanárom szép toasztját a gazdasági egyesület közebédjén. És igaza volt. A föld a mely nekünk termést, kenyeret, életet ad, nagyon is érdemes a szeretetre, érdemes arra, hogy gondosan szeretettel ápoljuk mint szülő édesanyánkat, hogy hálásak legyünk iránta, s ne szokjuk meg azt, hogy csak a föld adjon nekünk, hanem igyekezzünk mi is legalább részben adományát, a rengökáláz tengert, meghálálni, viszapótolni; szóval igyekezzünk a föld őseréjét épségben fentartani.

Ez legyen minden lelkiismeretes, földjét, tehát hazáját szerető gazdának vezéresillaga, ne tévessze azt szem elől soha, haladjon e felé rendületlenül karöltve a szintén halade kulturával, tudományal.

Végezljék volna ez a gazdasági egyesületeknek is, ha ugyan céljokat nem tévesztik. Ha jól tudom a Gömör megyei gazdasági egyesület még a hatvanas években alakult meg. Nagyon küzdött, mint minden a kezdet nehézségeivel, fel is oszlott egypárszor, de talán csak azért hogy újra megalakulhasson. Volt is gazdasági egyesületünk, nem is volt; de most tudom, és büszkén írom ide, hogy van. Van oly gazdasági egyesületünk mely kitűzött célját ugyancsak szem előtt tartja, s mint ilyen megállja helyét derekúl. Bizonyítja ezt a mult vasárnap Rimaszombatban rendezett gazd. kiállítás, illetve tenyész-állat vásárja.

Egy fiatal egyesület — mert biz annak nevezhető — ha az első kísérletével is ily eredményt képes felmutatni, igen szép jövőt várhat. A kiállított tenyészanyag, különösen a szarvasmarhánál, nem csak a magyargazda szerényebb igényeit elégítheti ki, de becsületére válhatnak egy nagyon is intenzív, külföldi gazdaságnak is.

Előbb említettem, hogy a gazdának fő célja legyen a föld őseréjét épségben fentartani, tehát igyekezni azon vegyi alkatrészeket, melyeket az évi termés által tőle elvontunk legalább részben viszapótolni. Ezt legkönnyebben úgy érhetjük el, ha természet egyrészt gazdasági állatainkkal étetjük fel, s így a földtől elvont s a vegetatúra okvetlenül szükséges vegyi alkatrészeket ismét visszaadjuk a földnek, trágyázás alakjában.

Ezért kell tartózkodnunk az egyoldalúságtól, a kalászok mellett termelnünk kell megfelelő mennyiségű takarmány és gumós növényeket, hogy marha állományunkat fentarthatassuk és a földnek is visszaadhassuk azt a mi az övé.

Volt idő, midőn a szarvasmarhát a gazdaságban csak szükséges rosznak, vagy trágyagépekként tekintették, tömtek száma vagy polyvával, jó széna, gumós növények, de különösen erőtakarmányról fogalmuk sem volt, s az ily tartást egyenesen pazarlásnak bélyegezték volna.

Ily extenzív viszonyok között ma a gazdaság nem tarthatja fen magát. A gazdának ma haladni kell a korral. Marháját intenzívebben takarmányozni, jó verű, viszonyainak megfelelő apa és anya állatokról kell gondoskodnia, ha a föld erejének pótlása mellett, állattenyésztéséből még jövedelmet is akar kihozni.

Hogy ezt Gömörmezei gazdaközönsége bellátta, erről meggyőződhetünk a rimaszombati tenyészállat-vásáron. Vagy a két berni telivér „Hector“ és „Ozman“ nem képezhetné büszkeségét akármely németalföldi gazdának? Éa azt hiszem, hogy igen. Igen helyesen választották meg ezen két gyönyörű állat szerencés tulajdonosai a tenyészirányt, mert a berni fajta nem egyoldalú. Jól tejel, jól hizik és ökrei meglehetősen igavonók, természetesen serényesség dolgában a magyarfajú ökrök megett messze elmaradnak. De ezen három tulajdonságot — párosulva a gyorsfejléssel — hiába keressük, teljes mértékben kifejlődve egy fajtánál sem fogjuk azt megtalálni. Ha egyik vagy másik tulajdonság jobban kifejlődik, ez okvetlenül egy harmadik rovására történik: pl. a nagy hizóképesség mellett nem találjuk meg soha az igavonó és jól tejelő képességet nagyobb mérvben kifejlődve, de igenis a gyorsfejlést, mint ezt az angol „short-horn Durham“ hus-marhánál láthatjuk. Más fajtánál ismét a tejképesség van roppant mérvben kifejlődve, de ismét egy másik főtulajdonság rovására pl. a hollandinál.

Ez tehát egyoldalú marha, mit pedig a mi még meglehetősen extenzív viszonyaink között kerülnünk kell, mert nem vagyunk még azon helyzetben, hogy állatainkat tisztán husra avagy tejre nevelhetnénk, különösen megyénkben nem, mert nem élünk nagyváros közelében hogy a tejet értékesíthetnők, ninesenek ipartelepeink, gyaraink, hogy a gyári hulladékokat is takarmányozásra használhatnók fel, nem tenyészthetünk tehát tisztán husra nem.

A berni fajtánál ezen főtulajdonságok, ha nem is a legnagyobb mérvben, de szép arányban vannak egyesítve,

s a mi viszonyaink között is, kissé jobb takarmányozás mellett e fajtavál igen szép eredményeket érhetünk el.

Ez alkalomból egy tájfajta hírom fel gazdaközönségünk figyelmét s ez a „kurlandi.“

Ez megvagyok győződve, hogy e tájfajta — ismerve azt — a mi viszonyaink között a legjobban állhatna meg helyét. Felső Magyarországon, különösen a szepességen e tájfajtaval gyakrabban találkozhatunk, de különösen a kassai gazdasági intézet tehenészetében értek el vele igen figyelemre méltó eredményeket, hol e marha a tenyészet legnagyobb contigensét képezi.

E fajta feje finomabb mint a bernié, de azért határozottan frontosus jellegű. A fej nem nagy terjedelmű, a szarvak középerősek, többnyire kigalyasak vagy kis csúkok. — A fülek nagyok, a kagylók sűrűsötét szörpamaescsal benőttek, a szemek nagyok, kissé oldalt helyezettek, tiszták és barátságosak. A fényszáj mindig kesely.

A nyak finomabb mint a bernié, lebbenelt, a hát egyenes, a törzs hosszú, a far igen szépen alakult, kissé tornyosodó, a szügy széles és mély. A tőgyek igen szépek többnyire lant alakúak, nagyok, a tejtűk szűk és széles.

A végtagok, s egyáltalán az állás nagyon kielégítő, arányos.

Ezekből is láthatjuk, hogy a küllem az igazhatásra nagyon alkalmas, s a kurlandi ökrei becsültek, s még a magyar gazda nagyobb igényeit is kielégíthetik. A szín e tájfajta mindíg tarke, gyakoriak a színváltozatok, de többnyire barna, piros, piros és megszíntarkák. A fej mindig világosabban színezett, a fülek pedig mindig sötétek.

A puha, de ruganyos bőr finom és igen sűrű szőrrel van borítva. Az élőhely közönséges teheneknél 500—600 klgm. bikáknál 7—800 klgm.

Hízóképessége e marhanak igen kiváló, husa szépen márványozott, s a külföldi mészárosok által is igen kedvelt. — Mint tejelő marha is a kurlandi nagyon becsült, s az évi átlag a 2000 litert majdnem mindig meghaladja.

Jó igavonóképesség, kitűnő hízékonyság, bőtejelés, s kissé jobb tartás mellett gyors fejlődés és nagy testsúly, azon tulajdonok, melyek e marhát oly becsültté és sok oldalúságot tekintetében talán páratlanul állóvá teszik.

Reményem, hogy e becses tájfajtaival megyénk legközelebbi gazdasági kiállításán már találkozni fogunk, hogy gazdáink felismerik benne azt a marhát, a mely a mi viszonyainknak leginkább megfelel, s a tenyésztést bőven jutalmazza.

Tiszolczy.

A gömörmezei művészeti és régészeti kiállítás nagy bizottsága.

Április 17-én Rimaszombatban a megyeházán tartotta szervezkedő gyűlését.

Szontagh Bertalan elnök üdvözölve a — részint a zord idő, részint az egyidejűleg tartott szántáspróba miatt, melynél számosan voltak érdekelve — nem nagy számmal megjelent bizottsági tagokat, a gyűlést megnyitja. A kiállítás programja levén mindenekelőtt megállapítandó, a folyó évi január 6-án tartott értekezlet által kiküldött négytagú előkészítő bizottság munkálata szolgált a tárgyalás alapjául. E tervezet a már előbb formulázott elvek szerint programmul-lón megállapítva*)

Mint hogy továbbá a nagy bizottságnak, főleg nem helyben lakó tagjai a kiállítás tényleges rendezésében alig vehetnének részt s az actio megindításának ideje immár bekövetkezett, az elnök fölhívja a gyűlést, hogy míg a megye különböző vidéken lakó tagoknak feladatává válik a kiállítás tárgyainak fölkeresése, megszerzése s annak idejében való egybegyűjtése addig a helybeli tagokból végrehajtó-bizottság megválasztása válik szükségessé, mely a titkári hivatal központja által a kellő intézkedések megtételére a szükséges utasítások mellett bizassék meg.

A végrehajtó-bizottság tehát a következőképen alakult meg:

1. Az egyes osztályok albizottságai, még pedig:

a) a festészeti osztály Plachy Ferenc vezetésével mellett tagjai: ifj. Badinyi Gyula, Bernáth Gyula, Hegyessy Sándor, ifj. Nagy Ferenc, Szentpétery Béla;

b) a szobrászati osztály Tóth József vezetésével mellett tagjai: Beliczay László, Harmaczy Béla, dr. Lichtschein Adolf, Pap Ferenc, dr. Szabó Mihály, Zachar G.;

c) a régészeti osztály Groó Vilmos vezetésével mellett tagjai: id. Badinyi Gyula, Hamallár Károly, Kubinyi Aladár, Mészáros Bálint, Stelkovits István, dr. Szabó Samu;

2. A titkárság elnöke: Fábry János, titkár: dr. Löcherer Tamás, másodtitkár: Tóth János és az osztályvezetők.

3. Pénztárnokul: Dapsy Viktor választott. Ezen végrehajtó-bizottság számára részletes utasítások adattak.**)

A kiállítással járó költségek fedezésének kérdése hoztatván szóba, a szűkebbkörű előkészítő bizottság előterjeszté, hogy megbízatása, illetőleg utasításához képest megkereste a gömörmezei pénzügyeseket a kiállításnak anyagi gyámláltatás végett, valamint fölterjesztette a január hóban tartott vármegyei közgyűlés elé a nagy bizottság folyamodványát. — Az előbbieket reménytelőleg hathatós segélyben részesítendik e kulturális intézményt; a megye tényleg pártfogásába vette.

Kapcsolatban ez ügygel hasonló czélból kérvény lesz intézendő a vallás- s közoktatási, valamint az ipar-kereskedelmi minisztériumokhoz, nem különben föl fog kéretni a közlekedési minisztérium, illetőleg a vasuti igazgatóság, hogy a kiállítási tárgyaknak ide s vissza szállítására, ugyszintén a kiállításra érkező közönség vasuti díjaira nézve a lehető kedvezmény megszerzessék.

A tárlat ideje még nem állapított meg, csupán annyi mondatot ki, hogy a folyó évi szeptember havában tartassék meg. A megyei gazdasági-egyesület különben is, kiállításának fényes sikerétől buzdítva, valószínűleg őszi termény-kiállítást fog rendeztetni; így tehát — a mennyire lehet — ezzel együtt lesz megtartható. Különben ez iránt is a végrehajtó-bizottság lón megbízva, valamint azzal is, hogy a kiállítás érdekének emelése czéljából nagynevű régészeinket báró Nyáry Jenő és Rómer Flóris urakat egy-egy tudományos előadásra — a

kiállítás tartama alatt — igyekezzék megnyerni. S mint a magyarországi muzeumok országos felügyelője Pulszky Ferenc szintén meg fog a kiállításra hivatni.

E közgyűlés határozatából lesz a nagy közönséghez föl hívás intézendő, melylyel kapcsolatban a kiállítás programja minél szélesebb körben fog szétterjesztetni.

A megyei nagy bizottság néhány tagja részint hivatalos elfoglaltatása, részint gyöngéklődése miatt a gyűlésen meg nem jelenhetvén, a legmelegebb érdeklődéssel irt leveleikben sikert kívánának a nagy munkához. Ezeknek fölolvastatása után az elnök a gyűlést a legbiztatóbb remények közt fölözlatla.

A gömöri helv. hitv. egyházmegye közgyűlése.

A gömöri ref. egyházmegye f. hó 12—13 napján tartá Runya községében tavaszi gyűlést, hol az autonómicus egyház több fontos ügyei — nagy érdeklődés közt — tárgyalattak. Mindjárt a gyűlés elején az új segédközpontok Ragályi Gyula tette le hivatalos esküjét — a hasonló szavazattöbbséggel megválasztott világi tanácsbíróval Tornallyai Zoltánnal egyetemben. E férfiakban rég kipróbált hűségű, őseik erényeivel bíró oszlop embereket nyert meg magának az egyházmegye, kiknek buzgósága és erélye kész garancia a haladás útján. Ezek megtörténtével a canonica visitatio jegyzőkönyve olvastattak fel a megállapított program szerint, s az azokban feltüntetett hiányok nyomban tárgyalás alá vétettek. Délután a tanügyi bizottság elnöke választott meg Ruszkai Gyula jános-i lelkész személyében. Csak gratulálni lehet a szerencsés választáshoz, mert e kitűnő pedagógus s tanügybarát kezében jó helyre lett letéve ama díszes hivatal. Majd az egyes egyházak küldöttéi adták elő kérelmeiket, melyek jobbra választott tanítóik megerősítésében culmináltak. A tanítói kar kebelében ez idő szerint több változás történt. Mondani sem kell, hogy e tanító választások, illetve beerősítések nagy érdeklődés közt folytak le, s nem egy-kettő felett tört ki a szóháború, különösen a balogi tanítóválasztás vert fel nagy hullámokat s esigázta igen magas fokra a közérdeklődést. Ez alkalommal lépeti először életbe az egyházkerületnek ama határozata, hogy a megválasztott tanítók esküt tartoznak letenni. Végre nem hallgathatom el azt a szíves magyar vendégszeretet, melyben Runya községe vendégeit részeltette. Hazigazda és aszszony versenyztek egymással a figyelemben, melylyel vendégeiknek kedves emléküvé tették az ott töltött időt. Eljének a derék runyaiak!

Egy jelenvolt.

Hírek és vegyesek.

Meghívás. A rimaszécsi járáskör tanítóinak tavaszi gyűlése folyó évi május hó 11-ik napján, d. e. 10 órakor a rimaszécsi ref. iskola termében fogja kezdetét venni, melyre a t. kartárs urak azzal, hogy a mult évi tagsági díjakat magukkal hozzák, valamint a nevelésügy barátai, alólírott által tisztelettel meghívattak. — 1. A mult őszi gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása s hitelesítése. — 2. Módszertani előadás: az ügyiratok mikénti szerkesztése és kezeléséről az V. és VI. osztályban, Vidasics Endre tanító által. 3. Annak megbeszélése. — 4. Az ismétlő-iskolák számára, Lenkey János, Mraftsák József és Csizi Béla tanítók által kidolgozott tan- és óratervezet felolvasása. — 5. A központi bizottmány jkönyvi kivonatának felolvasása. — 6. Wagen-sommer Jánosnak, a nyugdíjtörvény némely szakaszainak módosítása tárgyában a bizottsághoz beadott, s innen körünknek megküldött indítványának tárgyalása. — 7. A nővénytán tanításának módszere a népiszkolában, kidolgozták Juhász János és Foris Lajos. — 8. „Az ember testi és szellemi nevelésének egymáshoz való viszonya“ czimű értekezésének felolvasása, Lenkey János és Csizi Béla által. — 9. Folyó ügyek. — 10. Indítványok. — A kik a köztetkezésben részt akarnak venni, alólírott nál jelentkezzenek. — Rimaszécs, 1882. április hó 15-én. Nagy István, járásköri elnök.

Papválasztás. A reeskei helv. hitv. egyház f. hó 16-án Kolos István putnoki s. lelkészt választá meg papjául, — mi részünkről szívből örülünk a szerencsés választásnak.

Halálozás. Dr. Török Jánost, Gömörmezei tiszteletbeli főorvosát, kinek szakművei egész Magyarországon elvannak terjedve súlyos csapás érte. Ugyanis neje: szül. Osváth Ida 41 éves korában, f. hó 19-ikén hosszas szenvedés után jobb létre szenderült. Temetése, melynél a gyászszertartást Nagy Pál tornallyai ref. lelkész s gömörmezei esperes és Lenkey Pál imolai lelkész végezték f. hó 20-ikán ment végbe nagy számu rokonok és ismerősök jelenlétében. — A hatmaradt férfi találjon vigaszt a tudományban, melynek oly felkent bajnoka, az elhunyt sirja felett pedig örködjék a kegyelet!

Halálozás. Libay Lajos, a n.-rözei járás orvosa f. hó 13-án kiszenvedett. Az emberiség barátja, Ratkó városának a közügyek terén munkás polgára, a hazafias eszmék egyik apostola szállt vele a sirba. Nyugodjanak békén porai!

Vettük a következő gyzásjelentést: Beliczky Viktor s neje szül. Vicziány Erzsébet a rokonok nevében is mélyen megszorodott szívvel jelentik özv. Holik Manó né szül. Trémer Emiliának f. hó 16-án, életének 65-ik évében történt gyzásos elhunytát. Temetése Jólsván 18-án ment végbe, az engesztelő sz. mise-áldozat pedig 19-ikén mutatott be a Mindenhatónak. Béke lengjen pora felett!

A gömörmezei vereskereszt-egylet f. hó 16-án alakult meg Rimaszombatban. Miután Szontagh Bertalan a mult a gyűlés összehívója, a megjelenteket üdvözölte s a gyűlés vezetésére Fáy Gusztáv főispán felkérte, jelentette Bornemisza László jegyző, hogy a szétküldött 57 gyűjtő ívből kétszöres felszólításra csak 34 érkezett be. A kint lévőknek újabb meggyőztetése elhatározatván, a választmányba beválasztottak: Fáy Gusztávné, Kubinyi Kálmáné, Mária Gyula, Szontagh Bertalané, Bornemisza Sámuelné és Lászlóné, Marton Rudolfné, Kriston Lászlóné, Groó Vilmosné, Reisz Marikovszky Emma, Samarjai Jánosné, Beliczay Lászlóné, Dr. Szabó Samuné, Gömör Jánosné, Baksay Istvánné, Hámos Antalné, Szontaghné Csetnekről, Mihalik Dezsóné, Radvánszky Károlyné, Fáy Gusztáv, Szontagh Bertalan, Bornemisza László. A választmány kibővítése a még belépendő tagok sorából kimondatott és fentartott nemkülönbön elhatározottat a pénzügyítés folytatása, hogy háború vagy ragály esetén az egylet elégséges alappal rendelkezék. Az egylet, mint megyei alakulván meg, kimon-

datott, hogy a megye területén főkegyelvek csak a megyének beleegyezésével alakulhatnak. Első választmányi ülés május havában tartatik, a mikor ez saját kebeléből kettős elnökséget választ s tovább működése irányát végleg megállapítja.

Az igazság érdekében. A lefolyt héten két nyilatkozatot vettünk Rozsnyóról. Egyiket Fábrián Ferenc uradalmi igazgató urtól, másikat Schlosser Albert urtól, a rozsnói önkéntes tüzoltó testület főparancsnoktól. — Minthogy az előbbeni nyilatkozatában ünnepelesen kijelenti, hogy „a rozsnói derék tüzoltó egyletet sérteni nemcsak hogy nem akarta, de az szándékában nem is volt.“ az ujjában kapott nyilatkozat közzététele szerintünk teljesen feleslegessé vált, mert e testület, mely 9 évi fenállása óta Rozsnyó és vidékének teljesen kiérdemelt elismerését megnyerte, a lapunk 15-ik számában közzétett levél megjegyzései által, mit egy sajtó hiba is erősített, serteve magát a fentebbi nyilatkozat után nem érezheti.

A „dobsinai jégbarlang“ hazánk páratlan becsü természeti kincse folyó év május első napjától kezdve, bármely órában megtekinthető. A jégbarlangnál levő vendéglőben a turista-közönség kifogástalan ellátást talál. Új építkezések pedig lehetővé tették hogy e festői hely, mely kitűnő forrásai, üde hegyi levegője s rengeteg fenyves erdei miatt üdülőknek természetes gyógyhelyül szolgálhat, hosszabb nyári tartózkodásra is melegen ajánlathassék. A jégbarlang felügyelőisége.

Olvasókör. Perjessén Vitéz Lajos, pádári lelkész és Zimann Ede tanító buzgólkodására a helybeli gazdák olvasókört alakítottak, melynek czéljálul tüzték ki nemcsak a nemes, üdítő szórakoztatást, hanem a gazdasági érdekek megbeszélgetését s a hasznos ismeretek terjesztését. Üdvözljük őket s sikert kívánunk hazafias törekvéseikhez!

Szineszet. Völgyi György jól rendezett színtársulátával f. hó 26-án érkezik városunkba. Ajánljuk előre is e társulatot, mely a legújabb színműveket, köztük Csiky Gergely „Kaviarját“ is készűl bemutatni — a közönség pártfogásába.

A pelsüci megyeházára, mint halljuk, máris két vevő jelentkezik. Az igazságügyi miniszter kerületi börtönnek kívánja átalakíttatni, a nagyszabolosi társulattól ez év elején 1200000 tőkével alakult „Első magyar papirgyár részvény társulat“ pedig telepe bővítésére szintén megakarja szervezni. A pelsüciek örülnek a hírek, mert bármelyik vegye át ezen épületet, nagyobb forgalmat s élénkséget fog előidézni, mint az évenként eddig tartott 2—3 megyei közgyűlés, e mellett meglennének kimélve azon szemrehányástól, mit minden gyűlés alkalmával olykor-olykor még joggalalanul is hallaniok kellett. Megyei szempontból tekintve, talán kívánatosabb lenne, ha börtönné alakíttatnék, mert ez esetben a papirgyár akár Pelsüczön, akár a Csetnekvölgyben ugys építkezne, holott ellenkező esetben a kerületi börtönt alig sikerülne a megyébe hozni.

Földmives iskola. Gazdasági egyletünk tevékeny elnöksége megyénkben állítandó földmives iskola felállítására érdekelve fáradozik E czélból a földmivesi miniszterhez felterjesztést tett. Földmives iskolára, melyben a kisebb birtokos gazdák rövid ideig tartó tanfolyam alatt kiképeztetnek, nézetünk szerint minden járásban lenne szükség. Anyira életbevágó ezen ügy. A hatvanas években mozgott hasonló ügyben Rimaszombat, midőn a Kassán felállított gazdasági intézetet megyénknek kívánta. Akkor nem sikerült. Hisszük, hogy a földmives iskolával, melyre különösen égetőbb szükségünk van, mint egy gazdasági középfokú tanintézetre, előbb és biztosabban érünk sikert.

Serkében mult vasárnap istenisztelet után ott marasztotta a bíró a népet a templomhegyen. Miről tanakodtak? Kérde a lelkész az egyházit: „Hát kérem alásan, irás jött Pestről, hogy Kossuth Lajosnak segítséget kell szedni. Elhatároztuk, hogy mindnyájan adunk legalább 30—30 krt, mert annyit kérnek.“ A lelkész utána járván a dolognak, felhívást talált a bírónál Halász István nevű vállalkozótól, ki Kossuth Lajos születése 80-ik évfordulójára albumot készít s ennek számára buzgón gyűjti az aláírásokat nemcsak, de mindenik aláíróval 30 krt is fizettetett. Eddig már harmadfelezer aláíró 750 frt gyűlt be. Ez a hódolati ténylekedés tehát jövedelmező üzlet is, miért az ismeretlen Halász ur megérdemelné a pengellére állításon kívül nagyobb büntetést is, Serkében a buzgó lelkész közbevetése megszabadította a népet a kárbavesztett kiadástól, de hány községet szedhetett így rá Halász uram?!

A megyei nemzeti alap 6352 frt 66 tesz ki. Ebből a pelsüci közgyűlés határozata következtében ez évben a magyar nyelv terjesztése és tanítása körül érdemeket szerzett néptanítók jutalmazására és magyar olvasó könyvek beszerzése és kiosztására 852 frt 66 kr fordítatik. A járásbeli szolgabírák valamint a hitfelekezeti hatóságok felhívattak ajánlataiknak folyó 1882. évi július hó 15-ikéig való közlésére. — Egyuttal bizottság küldetett ki, mely ezen ajánlatoknak alapján a jutalmazandó néptanítókról az őszi közgyűlés elé javaslatot fog beterjeszteni. Ezzel kapcsolatban felemlítjük, hogy a közokt. miniszter felhívására a közg. bizottság legközelebb felterjesztést tett egy tanítónak 100, egy másiknak 50 frttal való jutalmazására az állami pénztárból. — A megyei nemzeti alap gyarapítását ajánljuk mindazok figyelmébe, kik nemzetiségünk ügye iránt érdeklődnek. Addig is, míg nyelvünk terjesztésére külön egylet alakulna, ez uton sokat tehetünk.

Dementi. Az „üst-füst“ czimű hírnkre vonatkozólag megkerestvén, kijelentjük, hogy a ki az új ötösben tizest látott, nem Tóth István rimaszombati rézműves volt.

Statisztika. Az országos népszámlálás alkalmával megyénkben 29967 tanköteles találtott. Ezekből járt 1881-ben iskolába 22795, nem járt 7172 vagyis a tanköteleseknek közel 24 százaléka. Ez rectifált adat feltűnő lesz azok előtt, kik hozzá vannak szokva megyénket iskoláztatás tekintetében az ország első megyéi között tudni. Nem úgy van. A tankötelezettség végrehajtása körül még sok a teendő. Reményljük, hogy az illetékes ezen adat nagyobb szigorúságra fogja buzdítani azok iránt, kik gyermekeiket minden indokolt ok és büntetés nélkül az iskolától elvonják.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. B. I. Budapest. A demetinek csakugyan nem is lehetett sértő czélja; inkább igazolásul szolgált. Köszönet a küldeményért.
Tiszolczy. Köszönjük. A tárgy igen alkalmas lesz; kérjük, mihelyt lehet.

Felelős szerkesztő s laptulajdonos: **Pető Porubszki Pál.**

*) A programot jövőre közöljük.

**) Ezen utasításokat szintén jövőre közöljük.

Szerk.

Szerk.

Árverési hirdetmény.

Nagyrocezi kir. Járásbíróság mint tkhatóság részéről közhírré tétetik, miszerint a **M. kincstár** fperesnek 38 frt 51 $\frac{1}{2}$ kr. tőke s jár. iránti végrehajtás ügyében **Victorisz Sámuel** jolsvai 92. sztkben foglalt 339 frtra becsült ingatlan birtokának végr. elárverése elrendeltetik, s annak megtartására határnapul 1882. június 2. d. e. 10 órája Jolsva városánál azon hozzáadással tüzetik ki, hogy ezen határnapon a kérdéses ingatlanok becsáron alól is elfognak adatni.

Az árverelni kívánók az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-ot tartoznak letenni. — Kir. Járásbíróság mint tkhatóság Nagyrocezen, 1882. márczius 13.
Molitorisz, kir. járásbíró.

Árverési hirdetmény.

A nrocezi kir. Járásbíróság mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint a **M. kincstár** fperesnek 25 frt 8 kr. tőke s jár. iránti végreh. ügyében **Szenko Mihály** m-lehotai 9. sztkben 511 frtra becsült ingatlan birtokának elárverése elrendeltetik, s annak megtartására határnapul 1882. június 6-ának d. e. 9 órája M.-Lehotán a község házában azon hozzáadással tüzetik ki, hogy ezen határnapon a kérdéses ingatlanok becsáron alól is elfognak adatni.

Az árverelni kívánók az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-ot tartoznak letenni. — Kir. Járásbíróság mint tkhatóság Nagyrocezen, 1882. márczius hó 14.
Molitorisz, kir. járásbíró.

Árverési hirdetmény.

Nagyrocezi kir. Járásbíróság mint tkhatóság részéről közhírré tétetik, miszerint a **M. kincstár** fperesnek 47 frt 5 kr. tőke s jár. iránti végrehajtás ügyében **Majer Mária** és **Krisztina** závadkái 107, 169, 199, 264, 310 sztkben foglalt 350 frtra becsült ingatlan birtokának végr. elárverése elrendeltetik, s annak megtartására határnapul 1881. június 14. d. u. 2 órája Závadkán a község házában azon hozzáadással tüzetik ki, hogy ezen határnapon a kérdéses ingatlanok becsáron alól is elfognak adatni.

Az árverelni kívánók az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-ot tartoznak letenni. — Kir. Járásbíróság, mint tkhatóság Nagyrocezen, 1882. márczius hó 14.
Molitorisz, kir. járásbíró.

Árverési hirdetmény.

Nagyrocezi kir. Járásbíróság mint tkhatóság részéről közhírré tétetik, miszerint a **M. kincstár** fperesnek 26 frt. 6 kr. s jár. iránti végreh. ügyében **Kasziper György** Vizesréti 51. sztkben foglalt 358 frtra becsült ingatlan birtokának végr. elárverése elrendeltetik, s annak megtartására határnapul 1882. május 30. d. e. 10 órája Vizesréti község házában azon hozzáadással tüzetik ki, hogy ezen határnapon a kérdéses ingatlanok becsáron alól is elfognak adatni.

Az árverelni kívánók az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-ot tartoznak letenni. — Kir. Járásbíróság mint tkhatóság Nagyrocezen, 1882. márczius 13.
Molitorisz, kir. járásbíró.

Vétele és eladása

mindennemű

állampapírok, sorsjegyek, értékpapírok, részvények, elsőbbségi kötvények, ércpénzek stb., váltó-kiírás külföldi piacokra.

IGÉRVÉNYEK MINDEN HUZÁSHOZ.

Megbízások eszközlése a budapesti és bécsi tőzsdéken.

Tökeelhelyezésre különösen ajánlja az alólirt váltó-üzlet

a pesti magy. kereskedelmi bank 5%-os zálogleveleit

melyek a legnagyobb biztonság mellett azon előnyt is nyújtják, hogy a jelenlegi árfolyam szerint ha ki is huzatnak, veszteséget nem eredményeznek, és napi árfolyamon adatnak el.

A pesti magyar kereskedelmi bank váltó-üzlete

5-10

Budapest, Dorottya-utca 1. sz. (saját ház.)

Ispán.

Méltóságos gróf Serényi László ur putnoki uradalmában, egy ispáni állomás, egy gyakorlatilag képzett nős egyénnel leendő betöltendő; — kik ezen állomást elnyerni óhajtják, kellően felszerelt folyamodásukat **Czabaly Kálmán** jószágigazgató urhoz küldjék Putnokra, — ki is a magokat személyesen bemutatónak, netalán kívántató felvilágosítást ad.

1-2

Eladó szőlő.

Az ajnácskői határban — az öreg hegyen — egy 5 hold területű dézsmamentes jó karban levő szőlő, tágas borházzal együtt, szabad kézből eladó.

Venni szándékozók értekezhetnek Rimaszombatban **Kozák István** tanítóval vagy **Lipter Ede** szőlőtulajdonossal Kassán.

2-3

MAJOROSSY RUDOLF,

férfi-ruha készítő

Rimaszombat, Temető-utca 4. sz. I. emelet.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy a tavasz közeledtével

férfi-ruha raktáramat

a legújabb divatu kelmékkel gazdagon felszereltem. Ugyanott kész öltözékek a következő bámulatos olcsó árakon nagy választékban folyton kaphatók:

- 1. Egy férfi nadrág 3-10 frtig.
- 2. Egy egész férfi öltözet 10-35 frtig.
- 3. Egy férfi felöltő 10-25 frtig.
- 4. Egy kis gyermeköltözet 3-8 frtig.
- 5. Egy nagyobb gyermeköltözet 6-12 frtig.

Midőn ezt tudatni szerencsém van, a n. é. közönség szives pártfogását kikérve. Maradtam

kész szolgálók

Rimaszombat, 1882. márczius 18.

2-3

Majorossy Rudolf, férfi szabó.

Eladó birtok.

Az ózdi vasúti állomáshoz egy órányira eső Alsó-Hangony határában egy tagosított birtok — gazdasági eszközökkel, szarvasmarha és juhokkal együtt, vagy anélkül — szabad kézből eladó.

Beltelék: 8 hold, gazdasági épületek és urilakkal ellátva.

Külsőség. Szántóföld: 88 hold. Erdő közti föld: 71 hold. Rét: 42 hold. Erdő 547 hold és 92 négyszögöl. — Továbbá a szemszéd Disznósi határban szintén egy osztályozott birtok 77 hold területtel.

Regálejvedelem: 80-90 frt o. ért.

A feltételek iránt értekezhetni **Stelkovics István** urnál Rimaszombatban.

1-2

Lakváltoztatás.

Alólírott tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy a Cserenesényi-utca és Iskola-utca sarkán levő özv. **Csesznok Pálné**-féle házban folyó 1882. év május hó 1-én nyitandom meg ujonnan felszerelt és díszesen berendezett

műcukrászdámat kávéházzal

egybekötve, hol mindenféle izletes sütemény, a legjobb italok, pontos kiszolgálat mellett, a nap bármely szakában folyton kapható lesz.

Megrendelések bármint süteményre és tortákra, a legutányosabban számítva, gyorsan eszközöltetnek.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kikérve maradtam teljes tisztelettel

Rimaszombat, 1882. április hó 20.

1-2

Osvald Gyula, műcukrász.

Orvosi bizonylatok

a MARGIT gyógyforrásról.

Előnyös tulajdonsága valamennyi szikeleges vizek között, — vegyi alkotásának szerencsés összetétele, — kevés szabad, de gazdag, félig kötött szénsav tartalma.

Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos. Jó hatásnak találtam a légutak és gyomornyak-hártyáinak hurutos bántalmánál. A Seltersi-, Redemni-, Vichy- stb. vizektől különbözik, esékelyebb szabadszénsav tartalmánál fogva s azért véreszek lehetőségénél vagy a hol a vérkeringési szervek izgatásától kell tartani, a szénsavanyú dúsabb vizek fölött előnnyel bír.

Dr. Gebhardt Lajos egyetemi tanár, Rókus-kórház igazgatója. Kiválóan jó hatásnak bizonyult a légző-, emésztő- és vizeledszervek hurutos bántalmánál oly annyira, hogy jelenleg rokonalkatu más ásványvíz kórházunkban alig rendeltek, — esékely szabad szénsav tartalmánál fogva oly esetekben is sikeresen alkalmazzuk, a melyekben a Seltersi-, Giesshübli-, Gleichenbergi vizeknek használata határozottan káros volna.

Dr. Navratil Imre egyetemi tanár. Torok-, gége-, légeso- és hörghurutokban igen jó, kiváló hatást pedig akkor gyakorolt, ha az említett szervek bántalmánál rokon természetű gyomor-baj volt jelen.

Dr. Poór Imre egyetemi tanár. Gége-, tüdő-, gyomor-, vízhó ag idült hurutját szintúgy osztatja, mint a Seltersi-, Gleichenbergi-, Giesshübli-, Előnye, hogy a betegek élvezettel isszák s hogy sem bevéve, sem belélegezve, a fében vagy tüdőben nem okoz semmi vértörődést.

Dr. Kétyl Károly egyetemi tanár. Légző-, emésztőszervek hurutos bántalmánál jó eredménnyel alkalmaztam. Seltersi-, Gleichenbergi-, Giesshübli vizek fölött kisebb szénsav tartalmánál fogva előnnyel bír.

Dr. Barbás József Rókus-kórházi főorvos. Légeso-, emésztő- s vizeledszervek hurutos bántalmánál bátran versenvez a külföldi szikeleges ásványvizekkel.

Dr. Bamberger Henrik egyetemi tanár, udvari tanácsos. Légző-, emésztő-szervek idült hurutjainál tapasztalt eredmény bizonyítja, hogy gyógyhatásban teljesen azonos a Seltersi-, Giesshübli- és Vichy vizekkel.

Dr. Duchek András egyetemi tanár, udvari tanácsos. Összetétele és kellemes ízénél fogva ajánló a légző- és emésztő-szervek korállapotainál.

Hamisítások és szándékos felrevezetések elkerülése tekintetéből kérjük a tekintetes orvosi kart, ugya t. ez. közönséget, hogy az eddig használt „Luhí” név mellőzésével ezentúl csak a „Margit gyógyforrás” elnevezést használják.

Borral használva a legegészségesebb és legkellemesebb ital.

6-12

Dr. Karlovsky utódai a „Margit gyógyforrás” igazgatósága.

Főraktár: Rimaszombatban Kern Adolf ur kereskedésében.

Rimamurány-Salgó-Tarjani Vasmű-Részvénytársaság.

Aláírási felhívás.

Alulírott takarékpénztár

1882. április hó 25. és 26-án

20000 darab „Rimamurány-Salgó-Tarjani Vasmű-Részvénytársasági” részvényt nyilvános aláírás alá boesat.

A nevezett társulatnak erről szóló részletes értesítése a hazai lapokban közöltetni fog és az aláírni szándékozónak az alulírott takarékpénztárnál és minden nagyobb vidéki pénztintézetnél rendelkezésére áll.

Aláírási feltételek:

1. Az aláírás

Budapesten a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál (IV., Bécsi utca 4. sz.)

a vidéken minden nagyobb pénztintézetnél

a szokott üzleti órákban

f. é. április hó 25. és 26-án történik.

2. Tuljegyzés esetére a leszállítás fentartatik, melynek eredménye a hírlapok útján mielőbb közzé fog tétetni.

3. Az aláírási ár a 100 frttal teljesen befizetett részvények után 125 frttal állapított meg; ezen felül a névérték után 1881. július hó 1-től az átvétel napjáig folyó 5% kamatok is megtérítendő; a befizetés a részletetés közzététele után 3 nappal, legkésőbb azonban f. é. május hó 31-ig (bezárólag) teljesítendő azon helyen, hol az aláírás történt, mely alkalommal az óvadékok elszámoltatnak illetőleg visszaadotnak.

4. Aláírás alkalmával minden jegyzett részvénydarab fejében 25 frt óvadékol leteendő, még pedig vagy készpénzben, vagy tőzsdeszertü értékpapírokban, melyeket a jegyzési hely elfogadhatónak ítél.

5. Ezen határidő elteltevel a jegyzéssel nyert átvételi jog elenyészik és az óvadék elvész.

6. Aláírási nyilatkozatok a fent jelölt jegyzési helyeken kaphatók.

Budapest, 1882. április hó 20-án.

1-1

Magyar országos központi takarékpénztár.